

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

**A végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem három esetköre a gyakorlatban -
kitekintéssel a 2014. évi XXXVIII. törvény alapján szünetelőként nyilvántartott
ügyek sajátosságaira**

Szerző: dr. Gresa Katalin

Budapest, 2016. november

I. BEVEZETÉS

A tanulmány a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi III. törvényben (a továbbiakban: Vht.) szabályozott végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem három típusának gyakorlati kérdéseit kívánja bemutatni, rövid kitekintéssel a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény alapján szünetelő eljárásokra. A dolgozat nem érinti a végrehajtás Vht. 48. § (1) bekezdése szerinti, a végrehajtást kérő kérelmére történő, a végrehajtás tulajdonképpen kötelező felfüggesztésének kérdését. A három tárgyalt esetkör, amikor a bíróság kérelemre felfüggesztheti a végrehajtást, a következő: az adós Vht. 48. § (3) bekezdése alapján előterjesztett végrehajtás felfüggesztése iránti kérelme; a Vht. 49. § (1) bekezdés szerinti kérelem, ha a végrehajtható okirattal szemben, vagy a végrehajtó intézkedése ellen jogorvoslással éltek - ez esetben hivatalból is rendelkezhet a bíróság a felfüggesztésről; a Vht. 49. § (2) bekezdés pedig arra vonatkozik, amikor a Pp. vagy más jogszabály ad lehetőséget a felfüggesztésre. Az eltérések ellenére közös mindhárom esetben, hogy a végrehajtás időleges megakasztásának kivételes eszköze és kiemelt jelentősége van a bíróság mérlegelésének, melynek során a végrehajtást kérő és az adós egyforma súlyt képviselő érdekeinek figyelembevételével dönt.

II. Az adós által a Vht 48. § (3) bekezdése alapján előterjesztett végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem

A hivatkozott jogszabályhely értelmében a végrehajtást foganatosító bíróság az adós kérelmére kivételesen akkor függesztheti fel a végrehajtást, ha az adós a felfüggesztésre okot adó, méltányolható körülményt igazolta, és a végrehajtási eljárás során korábban nem sújtották rendbírósággal.

Ugyanezen szakasz (5) bekezdése példálózó jelleggel felsorolja a bíróság a felfüggesztésre okot adó, méltányolható körülményeket úgy, mint a kötelezett által eltartásra köteles és tartásra szoruló személyek számát, az adós vagy az eltartott személy tartós és súlyos betegségét, a végrehajtási eljárás során bekövetkezett és az adóst is sújtó természeti katasztrófát. A végrehajtás felfüggesztésére értelemszerűen csak kivételesen, az idézett törvényhelyen felsorolt vagy más

méltányolható feltételek teljesülése esetén kerülhet sor, továbbá a végrehajtás felfüggesztése nem vezethet oda, hogy a végrehajtást kérő ne jusson hozzá a bírósági határozattal vagy közjegyzői okirattal megállapított követeléséhez, erre tekintettel a végrehajtás felfüggesztése csak időleges lehet.

Lényeges mérlegelési szempont a kérelem elbírálásánál továbbá, amely körülmény szintén a felfüggesztés kivételes voltát erősíti, hogy a végrehajtást kérő jogos érdeke ugyanolyan súllyal esik latba, mint az adósé, tehát fokozottan kell vizsgálni, hogy a végrehajtás felfüggesztése sértené-e és ha igen milyen mértékben a végrehajtást kérő érdekét.

III. A VHT. 49. § (1) BEKEZDÉSE SZERINTI VÉGREHAJTÁS FELFÜGGESZTÉSE IRÁNTI KÉRELEM

Ez a jogszabályi hivatkozás a Vht. rendes jogorvoslati esetében teszi lehetővé a végrehajtás felfüggesztését - kérelemre, de jogszabályi felhatalmazás alapján hivatalból is. Ekkor a jogorvoslatot elbíráló bíróság felfüggesztheti a végrehajtást, ha a végrehajtási eljárásban vagy a végrehajtható okirat, vagy végrehajtó intézkedése ellen jogorvoslatot terjesztettek elő - a végrehajtás felfüggesztése azonban csak lehetőség, amely a bíróság mérlegeléstől függ. A végrehajtás sui generis jogorvoslati intézményeivel a Vht. Negyedik Része foglalkozik. A szabályozás szerkezetéből következően így bizonyos jogorvoslati lehetőségek megmaradnak a Vht. körében, bizonyos lehetőségek azonban átnyúlnak a Perrendtartásba, ahol a Pp. XXV. Fejezete (Végrehajtási perek) foglalja össze a peres jogorvoslatok szabályait. A Vht. 49. § (1) bekezdése tehát Vht. sui generis jogorvoslatiainak esetkörét szabályozza.¹ Ez az esetkör tehát a végrehajtási kifogás, végrehajtási lap visszavonása iránti kérelem, végrehajtás megszüntetés vagy korlátozása iránti kérelem, a végrehajtást elrendelő végzés elleni fellebbezésnél azzal, hogy ugyanakkor számos kivételt is nevesít a jogszabály (pl.: közvetlen letiltó végzés).

IV. A VHT. 49. § (2) BEKEZDÉSE SZERINTI VÉGREHAJTÁS FELFÜGGESZTÉSE IRÁNTI KÉRELEM

A Vht. 49. § (2) bekezdés értelmében bíróság a végrehajtást azokban az esetekben is felfüggesztheti, amelyekben ezt a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a

¹ Nagykommentár Vht. - Nagykommentár a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényhez

továbbiakban: Pp.) vagy más törvény lehetővé teszi.

A hivatkozott jogszabályhely értelmében lehetséges a végrehajtási eljárás felfüggesztése, azonban az erre a jogszabályhelyre alapított végrehajtás felfüggesztés iránti kérelmek esetében nincs olyan törvényi rendelkezés, amely a végrehajtást foganatosító bíróságnak lehetővé tenné a végrehajtás felfüggesztését. A jogszabályi rendelkezésnek az alkalmazására sor kerülhet például a végrehajtás megszüntetése, korlátozása vagy végrehajtási igényper, valamint bírósági felülvizsgálat stb. iránt indított eljárások során az előtt a bíróság előtt, amelynél ezeket az eljárásokat kezdeményezték.

Ezekben az esetekben gyakori hivatkozás, hogy a fél (általában az adós) más polgári peres eljárás pl.: szerződés semmisségének megállapítása iránti kereset előterjesztésére hivatkozik, azonban az nem alkalmas a végrehajtás felfüggesztésére a hivatkozott jogszabályhely értelmében. Nem ritka az sem, hogy az adós által hivatkozott más eljárás (pl.: büntetőeljárás) eredményét a bíróság bizonytalan kimenetelűnek, illetve elhúzódónak ítéli, amely alapján nem indokolt a Vht. 49. §-a szerint a felfüggesztés elrendelése, továbbá a megjelölt eljárás és az ügy közötti kapcsolatot feltárása sem történik meg, ami a felfüggesztés indokoltságát szintén nem támasztja alá.

Ebben a helyzetben célszerű tájékoztatást adni arról, hogy a hivatkozott más eljárásban kérheti a fél a végrehajtás felfüggesztését a Vht. 49. § (2) bekezdése alapján.

A Pp. 152. §-a alapján is viszonylag gyakran terjesztenek elő végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmet, azonban tekintettel arra, hogy a Vht. konkrét rendelkezéseket tartalmaz a végrehajtási eljárás felfüggesztésére, ezen jogszabályi hivatkozás alapján a végrehajtást foganatosító bíróság nem függesztheti fel a végrehajtást, az nem alkalmazható.

V. JOGESETEK

BH1997. 346. A végrehajtás felfüggesztésénél vizsgálandó körülmények

Az adós a felfüggesztés iránti kérelme alapjaként pedig azt állította, hogy a behajtandó követeléssel azonos összegű és jogcímű követelés iránt ellene pert indítottak az eseti választott bíróság előtt, és amennyiben elmarasztalják, kétszeres fizetésnek lenne kitéve. A Vht. 48. §-a szerint az adós kérelmére csak kivételesen függeszthető fel a végrehajtás, ha ezt az ügy körülményei nyomatékosan indokolják. Az adós által hivatkozott körülmények, így az eseti választott bíróság előtti kereset előterjesztésének ténye és az ügy mikénti befejezésének feltételezése ez idő szerint nem eredményez olyan kivételes helyzetet, amely indokoltá tenné az adós ellen folyamatba tett végrehajtás felfüggesztését, ezért a Legfelsőbb Bíróság az erre irányuló kérelmet elutasította.

Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.223/2012/4.

Az elsőfokú bíróság a Sz. Bíróság eljárása jogellenességének megállapítása mellett helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a jogellenes magatartás és a felperes esetleges kára között nincs okozati összefüggés, mert a Gy. Bíróság előtt a felperes által a MH Kft. ellen 678.892 forint megfizetése iránt indított per folyamatba tétele nem minősül a Vht. 48. § (3) bekezdése szerinti végrehajtás felfüggesztésére okot adó méltányolható körülménynek.

BDT2000. 258.

A perújítás előterjesztése önmagában nem halasztó hatályú a végrehajtásra. A végrehajtás felfüggesztésének feltétele, hogy a perújítás sikere valószínűnek mutakozzék. A siker valószínűsége azt jelenti, hogy a rendelkezésre álló adatok valószínűsítik, hogy a perújítási kérelem nem lesz eredménytelen.

Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.370/2011/4.

A felperes a végrehajtás felfüggesztését kérte, amit az "E-i" Városi Bíróság a Vh.230/2008/5. szám alatt meghozott végzésében elutasított. A felperes végrehajtás felfüggesztése iránti ismételt kérelme a 10. sorszám alatti végzésben került elutasításra, amit a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság az 1.Pkf.20.788/2009/2. számú végzésében helybenhagyott, mert a rokkantnyugdíjas, de

két - a végrehajtás során lefoglalt és a forgalomból kivont - gépjárművel rendelkező adós nem igazolta az 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 48. §-ának (4) bekezdésében megkívánt körülményeket, vagyoni viszonyai nem indokolták a felfüggesztés elrendelését, továbbá jelentősége volt annak is, hogy bűncselekménnyel okozott kár megtérítése iránt folyik a végrehajtási eljárás.

Kúria Pfv.III.22.099/2012/4.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a Városi Bíróság részéről jogellenes magatartás valósult meg az iratok késedelmes megküldésével, azonban e magatartás és a felperes esetleges kára között nem áll fenn okozati összefüggés. A felperes által a kft. ellen megindított perben érvényesített követelés beszámításra alkalmas volt ugyan, azonban az nem eredményezhette a végrehajtási eljárás felfüggesztését. Amennyiben időben sor került volna az irat megküldésére és az eljárás lefolytatására, akkor sem lehetett volna elrendelni a végrehajtás felfüggesztését jogszabályi feltétel hiányában. Amennyiben jogerős ítélet a keresetnek megfelelően marasztalta volna a Kft.-t, beszámítás esetén a perben érvényesített követelés a végrehajtási eljárásban szereplő 4.000.000 forintot meghaladó teljes tartozását a felperesnek, akkor is csak minimálisan csökkentette volna. A felperes által indított per - az akkor történt mulasztástól függetlenül - alkalmatlan volt a végrehajtás megakasztására. Az ezt a pert indító adós kérelmére ugyanis [Vht. 48. § (3) bekezdés] a végrehajtás felfüggesztése lehetőség csupán, így azt a felperes nem tudta bizonyítani, hogy ez a felfüggesztés biztosan megtörtént volna akkor is, ha nincs a keresetlevél áttételi késedelme. A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg és érdemben is helyes jogi következtetés levonásával, hozta meg a döntését, azt helyes indokaira tekintettel helybenhagyta. Azt emelte ki, helyesen állapította meg; az alperes jogellenes magatartása és a felperes esetleges kára között nincs okozati összefüggés, a felperes által megindított per folyamatba tétele nem minősül az 1994. évi LIII. tv. (a továbbiakban: Vht.) 48. §-ának (3) bekezdésében meghatározott végrehajtás felfüggesztési oknak. A fellebbezésben írtakkal összefüggésben rámutatott arra, hogy a felperest marasztaló jogerős ítélet indokolását vitató felperesi okfejtés az adott per szempontjából irreleváns.

Szegedi Ítéltábla Pf.III.20.055/2009/4.

Az elsőfokú bíróság 16.P.21.178/2006/17. sorszámú és 16.P.22.125/2007/13. sorszámú (a keresetet elutasító) ítéleteit a Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.154/2007/9. sorszámú és Pf.II.20.098/2008/4. sorszámú végzésével ismételten hatályon kívül helyezte és ugyanezt a bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Iránymutatása szerint a Vht. 48. § (3) bekezdése értelmében a végrehajtást foganatosító bíróság az adós kérelmére kivételesen akkor függesztheti fel a végrehajtást, ha az adós a felfüggesztésre okot adó, méltányolható körülményt igazolja. A törvényhely (5) bekezdése példálózóan felsorolja a felfüggesztésre okot adó körülményeket, amelyek közül ilyen lehet a jogi személy esetén pl. a természeti csapás vagy egyéb más ok. Az adós azonban releváns körülményre nem hivatkozott, sőt az eljárás felfüggesztését a felszámolási eljárásra és a hitelezők érdekeinek védelmére utalva kérte, vagyis ez utóbbi esetben olyan okból, amely nem saját helyzetére vonatkozik. Ennek alapján a Vht. 48. §-ának alkalmazására nem kerülhetett volna sor azzal az indokkal, hogy a felszámolást elrendelő végzés jogerőre emelkedéséig - az ítéltábla akkori megalakulása és működésének megkezdése miatt - a másodfokú döntés meghozataláig még hosszú idő van hátra. Ez egyébként nem következett be, mert az ítéltábla 2003. július 1. napján döntést hozott. A hivatkozott indok a végrehajtás felfüggesztését jogszerűen nem tette lehetővé, és a városi bíróság tévesen hivatkozott a Cstv. 38. § (1) bekezdésében foglaltakra.

VI. A 2014. évi XXXVIII. törvény 17. § (3) bekezdése értelmében szünetelőként nyilvántartott ügyek

A pénzügyi intézmények és a fogyasztók által megkötött deviza alapú, illetve egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő, tisztességtelen szerződési feltételt tartalmazó deviza vagy forint alapú fogyasztói kölcsön-, hitel-, valamint pénzügyi lízing szerződések egyes kölcsönszerződések elszámolási rendje módosultak és erre tekintettel biztosítani kellett, hogy a helytelenül kiszámított követeléseken alapuló, folyamatban lévő végrehajtási eljárások megszakadását mindaddig, amíg a törvényes elszámolást lehetővé tevő jogszabályok alapján a jogviszonyok megfelelő rendezése, a követelések tényleges összegének megállapításával megvalósul. A visszafordíthatatlan és nem orvosolható károk elkerüléséhez azonban a Vht. szabályaitól eltérő speciális szabályozás létrehozása vált szükségessé az érintett végrehajtási eljárásokkal

összefüggésben, amely biztosította a fennállott helyzet fenntartását, az elszámolások végleges lezárásáig.

A 2014. évi XXXVIII. törvény (3) bekezdése alapján a kölcsönszerződésen alapuló követelések behajtása iránt folyamatban lévő (vagy a kölcsönszerződésből eredő követelés behajtása érdekében bekapcsolódással indult) végrehajtási eljárásokban - a (4), (7), (8) és (10) bekezdésben foglalt kivétellel - a külön törvényben meghatározott időpontig eljárási cselekmény, intézkedés nem foganatosítható, a felek és egyéb érdekelttek által tett nyilatkozatok is hatálytalanok; eddig az időpontig minden határidő megszakad, azt követően a határidő újra kezdődik. A végrehajtási ügyet a végrehajtónak szünetelő ügyként kell nyilvántartania, ha a végrehajtási ügyben eljárási cselekmény vagy intézkedés foganatosítására e törvény alapján nem kerül sor. Ugyanakkor a (10) kimondja, hogy a törvény rendelkezései nem akadályozzák azt, hogy a) az adós megfizesse a követelés összegét vagy b) a követelés megszűnésének és csökkenésének bejelentésére, valamint a követelés megszűnésével és csökkenésével kapcsolatos eljárási cselekmények és intézkedések megtételére, foganatosítására kerüljön sor, illetve c) kölcsönszerződések esetén a végrehajtás elrendelésére (a végrehajtási eljárásba bekapcsolódásra irányuló kérelem elbírálására) sor kerüljön és a végrehajtás elrendelése (a végrehajtási eljárásba bekapcsolódásra irányuló kérelem elbírálása) körébe tartozó eljárási cselekmények, nyilatkozatok megtehetőek legyenek.

VII. BEFEJEZÉS

A végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem jogszabályi háttérének vizsgálata és annak a jogalkalmazás során történő értelmezése alapján megállapítható, hogy a felfüggesztésre okot adó körülmény vizsgálata valamennyi vonatkozó jogszabályhely felhívása esetén a bíróság részéről gondos vizsgálatot és mérlegelést igényel, hogy mely esetben eredményezheti a végrehajtás időleges megszakítását a végrehajtást kérő és az adós jogos érdekeinek figyelembevételével.

FELHASZNÁLT IRODALOM

Bíró Noémi / Gyekiczky Tamás / Kapa Mátyás / Nádas György / Rab Henriett / Zoltán Hunor / Zoltán

Levente: Nagykommentár a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényhez

Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala, szerk. dr. Pestovics Ilona, 2003.: A végrehajtás folytán indult bírósági peres és nemperes eljárások gyakorlatáról

BÍRÓSÁGI DÖNTÉSEK

Fővárosi Ítéltábla 3.Pf.20.625/2009/3.

Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.223/2012/4.

Pécsi Törvényszék P.21.008/2011/13.

Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság Pf. 21 593/1999/3. (BDT2000. 258.)

Legfelsőbb Bíróság Pf. I. 21.309/1995. (BH1997. 346.)

Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.370/2011/4.

Szegedi Ítéltábla Pf.III.20.055/2009/4.

Kúria Pfv.III.22.099/2012/4.

JOGSZABÁLYOK JEGYZÉKE

A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényhelyen

A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény

A Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény